

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 21246/2024
30.10.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ, ВВ, ГГ и ДД, свих из ..., чији је заједнички пуномоћник Златан Куртовић, адвокат из ..., против тужених Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, Одељење у Краљеву и ЈП „Путеви Србије“ Београд, ради накнаде за фактички експроприсано земљиште, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 55/24 од 10.07.2024. године, у седници одржаној 30.10.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 55/24 од 10.07.2024. године и пресуда Вишег суда у Новом Пазару П 70/21 од 03.10.2023. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 55/24 од 10.07.2024. године, одбијена је као неоснована жалба тужилаца и потврђена пресуда Вишег суда у Новом Пазару П 70/21 од 03.10.2023. године, којом је одбијен тужбени захтев да се обавезу тужени да тужиоцима солидарно на име накнаде за изузето земљиште ради изградње магистралног пута М 22 Рашка – Нови Пазар, означеног као катастарска парцела број ..., катастарска парцела број ..., катастарска парцела број ... и катастарска парцела број ... – укупне површине 1250 м² (а које парцеле припадају режиму грађевинског земљишта) исплате 55.555.753,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате и тужиоци обавезани да првотуженој Републици Србији солидарно надокнаде парничне трошкове од 537.772,00 динара. Одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су благовремено изјавили ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23) и утврдио да је ревизија основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не конкретизују релативно битне повреде одредаба поступка које су по члану 407. став 1. тачка 3. ЗПП предвиђене као ревизијски разлог.

Према утврђеном чињеничном стању, од правног претходника тужилаца су решењем надлежног управног органа од 20.05.1960. године експроприсане катастарска парцела број .../..., део катастарске парцеле број ..., део катастарске парцеле број ... и део катастарске парцеле број ... ради изградње железничког колосека Нови Пазар – Рашка. Уместо железничке пруге, на парцелама које су експроприсане изграђен је магистрални пут М – 22 Рашка – Нови Пазар, из којих разлога је решењем од 14.05.2007. године решење о експропријацији оглашено ништавим. По налазу и мишљењу вештака Селима Реџовића земљиште које је од правног претходника експроприсано за изградњу железничке пруге, а потом привредено намени изградње магистралног пута, фактички је експроприсано у површини од 1250 м².

Нижестепени судови одбијају тужбени захтев за исплату накнаде у висини тржишне вредности ове површине фактички експроприсаног земљишта, коју је проценио вештак грађевинске струке Рамиз Реџовић, пошто тужиоци нису пружили доказе у којој површини и мерама су непокретности које су експроприсане од њиховог правног претходника ушле у парцелу која актуелно представља магистрални пут М 22. Ово је разлог што вештак износи мишљење, односно није могао да утврди тачну површину земљишта која је ушла у састав новоформиране парцеле .../..., при чему нема ни података колико је првобитно експроприсано површине од парцела правног претходника тужилаца, јер се у решењу од 20.05.1960. године наводи „део“ од катастарске парцеле број, без навођења површине.

По становишту Врховног суда, нижестепени судови пропустили су да утврде битне чињенице, за које постоје подаци у изведеним доказима - писменим исправама и налазима вештака .

Одредбом члана 58. став 1. Устава Републике Србије, јемчи се мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона. Ставом 2. овог члана прописано је да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне.

Одредбом члана 10. став 10. Закона о јавној својини („Службени гласник РС“ бр. 72/2011 ... 153/2020) прописано је да су добра у општој употреби у својини Републике Србије, изузев државних путева другог реда, који су у својини аутономне покрајине на чијој територији се налазе, као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (који нису део аутопута или државног пута I и II реда) и тргова и јавних паркова који су у својини јединица локалне самоуправе на чијој територији се налазе.

У конкретном случају, вештак геодетске струке је на основу писмених исправа у списима, катастарских скица парцела и изласком на лице места дао налаз и мишљење, по коме је од првобитно експроприсаних парцела површина од 1250 м² фактички приведе изградњи магистралног пута. Уз тужбу је осим решења надлежног управног органа од 20.05.1960. године, којим су експроприсане парцеле правног претходника

тужилаца, приложен и пријавни лист број .../... - Стално купљених експроприсаних земљишта и промена у сопствености и објекту за потребе изградње нормалног колосека пруге Рашка – Нови Пазар. По садржини ове исправе парцела број ... њива од 7а 98м² подељена на парцелу .../... њива од 3а 49 м² и парцелу број .../... железничка пруга; парцела број .../... њива површине 12а 26м² је цела експроприсана за железничку пругу; парцела број ... њива од 30а 74 м² је подељена на парцелу .../... њива од 18а 24м² и парцелу .../... железничка пруга; парцела број ... њива од 14а 95м² је подељена на парцеле .../... њива од 7а 97м² и број .../... железничка пруга. Вештак Селим Реџовић је у извештају достављеном суду 03.05.2023. године своје мишљење поткрепио приложеним скицама старог и новог стања парцела, а по налогу суда допунио је извештај 11.07.2023. године тачним мерама парцела које су ушле у данашњи магистрални пут и исказао да је описана површина мерама и границама 1250 ари. Тужена Република Србија у поднеску од 11.07.2023. године не спори налаз у делу мишљења да је површина од 1250 м² под асфалтом и тротоарима, али указује да би суд требао да утврди категоризацију пута и провери правилност методологије утврђивања тржишне цене земљишта од стране вештака.

Из изнетих разлога, обавеза првостепеног суда је да у поновљеном поступку утврди чињенице: која површина експроприсаног земљишта правног претходника тужилаца је фактички приведена намени изграђеног магистралног пута, тржишне вредности одузете имовине која се актуелно користи од неограниченог броја трећих лица и у чијој је својини фактички одузета површина, па ће бити у прилици да донесе закониту одлуку о постављеном тужбеном захтеву у односу на оба тужена лица и трошковима целог поступка.

Из изнетих разлога, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**